

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sivečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

pravni odbor „Národne Tiskarne“ v Ljubljani naznanja tužnim srcem prežalostno vest, da je blagorodni gospod

Ivan Železnikar

slovenski pisatelj, urednik „Slov. Naroda“, bivši mestni odbornik Ljubljanski i. t. d.

porojen v Stiški vasi dné 28. decembra 1839. leta, po dolgi in mučni bolezni, prejemši svetotajstva za umirajoče, danes dné 26. januarja ob polu 10. uri zjutraj mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega pokojnika bode v četrtek, dné 28. januarja, ob 4. uri popoldne v deželni bolnici na Dunajski cesti blagoslovljeno in potem prevedeno k sv. Krištofu.

Svete maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Zemlja slovenska, ne bodi mu težka!

V Ljubljani, dné 26. januarja 1892.

LISTEK.

Neprostopoljni ubijalec.

Povest. Spisal V. G. Korolenko; poslovenil Z. Dokler.
(Dalje.)

Njeno veselje je tudi mene obodril. Sedel sem na kozla. „Poženi, reče gospa, pogovarjajva se.“ Uprašá me po mojih odnošajih in mi odkrije svoje, peljala se je k možu. Ta je živel v prognanstvu.

— Ali ti že dolgo bivaš pri teh ljudeh, uprašá me: si li v službi ali kaj?

— V službi, prišel sem šele pred kratkim.

— Kakšni ljudje so to?

— Nič vredni, sicer jih pa človek ne more spoznati. Strogi so, vodke ne pijo, tobaka ne pušijo.

— E, to so pustjaki, za te mi ni mar.

A kako naj oni žive, sem mislil! Videl sem, da je ona ženska, toda razumna: mi li ne bode povedala kaj dobrega? „Ti, uprašá me, znaš li brati?“ — Nekoliko sem se naučil. — „Katera je prva zapoved evangeliu?“ — „Ljubezen. — Dobro. A tam tudi stoji: Največja ljubezen je ta, če je kdo pripravljen, telo in dušo žrtvovati za svojega bližnjika. To je tudi vsa zapoved. Potrebna pa je tudi

pamet, da se lahko spozna dobro od hudega. A vodka in tabak, to so samo zunanosti.

— Pravo govoriš, odvrnem jaz, a pogosto človek ne more tega razsoditi.

Tako sva se razgovarjala in sva potovala. Prišli smo v gozd k reki. Tu je bil prevoz. Rečica je bila na tem mestu ozka. Kmalu se pride na drugo stran. Prevozičkov ni treba. Otroci so se vzbudili in gledali okrog sebe. Povsod noč. Gozd je šumel, nebo je bilo polno zvezd, luna se je ravno prikazala. Otroke je to razveselilo.

Komaj pa smo prišli v hosto, izpreletel me je nekak mráz. Kaj sem videl: Na poti pred nami je nekdo jahal. Natanko sicer nisem mogel spoznati jezdeca, a konj je bil lastnina „Enoročnega“. Pogum mi je upadel. Kaj hoče ta? Zakaj stárec tukaj potuje? In ravno prej me je moje oblube spolnil. To ni nič dobrega. Te misli so mi rojile po glavi. Strah pred starcem se je množil. Prej sem ga ljubil, a od tega večera sem se ga začel bati. Kakor hitro sem se spomnil njegovega pogleda, izpreletela me je groza po celem telesu.

Jaz sem umolknil; mislil nisem ničesar. Moja gospa mi reče jedno besedo, drugo, a jaz sem molčal. Utiha tudi ona, ubožica. — Sedí.

Prišli smo do ozkega, tihega mesta. Tajga je bila neprodirna, črna. A tudi pri moji duši je bilo črno — črneje od noči. Bil sem popolnoma mrtev. Konji so znali pot, leteli so k „kamnu“ — jaz jih nisem zadržaval. Približali smo se. — Moja slutnja se je obistinila; na poti je stal star konj, na njem je sedel stárec. Njegove oči so bile podobne — veruj mi — ognju. Spustil se vajete iz rok. Konji so se približali svojemu tovarišu in so obstali, „Fedor, reče stárec, stopi z voza.“ Skočil sem na kozla. Tudi on je stopil s konja. Konja je postavil pred „trojko“. Moji konji se niso premaknili. Tudi jaz sem stal, kakor da bi bil pribit. Stárec se mi približa, spregovori par besedi, prime me za roko in pelje v grmovje. V svoji roki zagledam sekíro.

Šel sem za njim, niti besede nisem imel zanj, za morilca; a zoperstavljal se mu nisem imel poguma. „Greši, rekel je, a potem delaj pokoro.“ Več ne pomnim. Došla sva do voza. „Začni, velel je on. Najprej babo po čelu.“ Pogledal sem na voz. Moj Bog, gospa je sedela kot ranjena golobica, roke je ovila okoli otrok; na me je gledala s prosečimi očmi. Srce se mi je treslo. Tudi otroci so se vzbudili, gledali so kot mladi ptiči. Se li zavedajo svojega položaja ...

(Dalje prib.)

Govor poslanca dr. M. Laginje

v 98. seji drž. zbora dne 16. januarja 1892.

(Dalje.)

Treba je paznim očesom motriti različne življenjske pojave ob mejah onih držav, s katerimi hočemo sklopiti daljše gospodarske zveze, da se preverimo popolnoma, da nas je dosedanja političko-vojniška zveza stala in nas bode bržkone še stala mnogo žrtev v narodnem čuvstvu, mnogo žrtev na gospodarskem polju in celo mnogo žrtev v dobri upravi v notranjih zadevah. Navedlo bi se lahko na tisoče igledov iz prav navadnega življenja. A tu ni čas niti prilika za to.

Daljni razlog, da ne moremo glasovati za trgovinske pogodbe, niti posamično niti skupno, je gospodarska stran teh pogodb. Ako hočemo o tem govoriti, bodi mi dovoljeno, podati kratek uvod. Gospodarsko uprašanje za svoje zaključke moramo vzeti iz odsekovega poročila istotako dobro, kakor oni gospodje, ki so se nepogojno izrekli za trgovinske pogodbe in bodo glasovali zanje. Opazoval sem eno svojega učitelja, ki se je bil zamislil v neki izrek sv. pisma. Uprašal me je: „Kako se zove ta knjiga?“ „Biblija“, odgovoril sem. „Da“, rekel je, „zares je byblos, to je knjiga, v kateri moreš najti izražene vse mogoče nuanse človeških nazorov in človeškega življenja, vse mogoče dobro in zle strasti. Ali baš zato mora se čitati pod opreznim okom izkušenega učitelja, da nas ne pokvari.“ Ta biblija quoad trgovinske zveze bilo bi odsekovo poročilo večine. Pred vsem mi je izrazilo popolno priznanje čestitemu gospodu poročevalcu, da je tako objektivno razložil stvar, da nahajamo v njej pre mnogo točk zato, da moramo s popolnim preverjenjem glasovati tudi proti gospodarski strani pogodb.

Odsekovo poročilo pravi naročito, da smo s Švicarsko razun nekaterih malih olajšav pri vinskih carinah, dobili samo obveze, torej samo nekako okrepili že obstoječe odnose; istotako tudi z Belgijo. O koristih, katere bi mi mogli najti v trgovinski pogodbi z Italijo, ne črhne odsekovo poročilo niti besedice. Zatorej sem popolnoma opravičen misliti, da nam trgovinska pogodba z Italijo istinito ne donša nobenih koristi; na drugi strani pa bomo skušali dokazati, da je škoda, katero nam donša ta pogodba, prav znatna in vsaj za nekatere dežele upravo pogubna. Preostaje torej samo pogodba z nemško državo. Če bi torej bili primorani, da vsprejmemo vse štiri pogodbe, sledilo bi iz tega naravno, da je pri vsej operaciji nemška država plačala ceho. Temu pa ni tako. (Posl. Purghart: Niti misliti.) Baš iz odsekovega poročila je jasno razvideti, da je zavisem protivno istina.

Naj mi bode dovoljeno, da se s to, kot najglavnejšo trgovinsko pogodbo, bavim nekoliko pogloblje; ker baš na njej se morajo dati izmeriti vse omenjene ravidezne koristi. Govori se o stalnosti. Ako proučimo ta argument, ne najdemo je baš pri davanju koristi, pri carinah na naše deželne pridelke, na prirodne pridelke in živila. Istotako je po samem odsekovem poročilu jako problematično, pri vsekako ne velikih koristih, iz lesne produkcije in izvažanja lesa, ker se je bati konkurencije z Rusijo, ki, kakor znano, ima dovolj lesa. Ta konkurenca je bila že dozdaj dovolj močno, in ni misliti, da bi se zmanjšala v bližnji bodočnosti.

Seveda bi bilo vse drugače, da imamo v pogodbi z Nemčijo, ali sploh v vseh štirih pogodbah, klavzulo, da drugi kontrahent za dobo dvajset let nema pravice, dovoliti drugim iste koncesije ali iste znižane stavke, katere je dovolil nam — in nasprotno velja tudi za nas; potem bi se moglo pač govoriti o kaki koristi, katero smo pridobili nasproti Nemčiji glede naših surovih pridelkov in živil. Glede industrije morali smo, kakor prizna odsekovo poročilo samo, dovoliti znižanja v mnogih točkah, v katerih ne moremo konkurirati z nemško industrijo.

Glede tkalske robe v obče nam pravi poročilo, da ta industrija v Nemčiji nadkriljuje našo industrijo tako, da se mora zmatrati kot izključeno za sedaj vsako natecanje naše z nemško državo. Ničesar nismo dosegli pri laneni preji, pri kateri bi bili po besedah poročila našli veliko dobroto, da se nam je dovolilo le malo olajšanje. Samo pri onih granah industrije dobili smo od Nemčije nekatere olajšave, v katerih moremo brezdvombeno konkurirati z Nemčijo ne samo v njeni lastni hiši, nego tudi na vnanjih tržiščih, to je v industriji stekla, lesa, usnja in gline in pri izdelovanju takozvane drobnjave. To so vse besede vzete iz samega poročila.

Predalec bi me vodilo, da bi proučeval pojedinice obrtne grane v tem oziru, ker je to že mnogo-krat storila jedna ali druga stran te visoke zbornice. Mislim, da, če se držimo zaključka poročila odsekove večine, dokazuje ta dovolj jasno, da tudi v industriji nismo dobili nikake koristi. Iz svršetka, in sicer neposredno pred stavljenjem predlogov v poročilu se razvidi, da moramo iskati neko nado, neko vrsto napredka v tem, da stopimo v nove, gotove trgovinske odnose z izhodom in posebno z Rumunsko. Nadalje se pravi izrecno (čita):

„Temu mora se popolnoma zadovoljiti. Gotovo pa se bode po obnovljenju starih trgovinskih zvez z izhodom povrnila prejšnja kupovna snaga naša po izgubi rumunskega tržišča težko oškodovani

industriji, kateri sami se tudi zdaj pri sklepanju novih pogodb z zapadnimi sosednimi državami naklada breme vseh stroškov...“ itd.

Tu imamo torej najjasnejši in najslavesnejši dokaz (Popolnoma res, na desni), da odsek sam, in sicer večina glavnega odseka misli in je prepričana o tem, da naša industrija mora plačati stroške pri sklopljenju štirih pogodb, o katerih se razgovarjamo. (Odobranja na desni.)

Kakor sem že rekel, je stalnost, ta prvi razlog, zaradi katerega bi morali vsprejeti trgovinske pogodbe, glede na koristi, ki nam jih podaje znižana carina na žito in les, tako problematična, tako fiktivna bi rekel, da nemoremo sprejeti trgovinskih pogodb že zaradi tega, ker jim ujedostaje ta bistveni razlog. (Posl. Purghart: Popolnoma pravo!)

Pri uprašnji o gospodarskih koristih pogodb, je carina na vino nasproti Italiji upravo vitalno uprašanje za Primorje in za Dalmacijo, za dve celi pokrajini torej, visoka zbornica, za kraljevino Dalmacijo in za mejno grofijo Istro in večjim delom vsaj še za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško.

Opetovano govorilo se je v tej visoki zbornici to in ono za vsprejetje trgovinske pogodbe z Italijo. Reklo se nam je, da je olajšanje, katero zadržuje stavka III. 5 k tarifu B. za uvozno carino v Avstrijo in katero baš mi imenujemo olajšalno stavko, že obstajala od nekdaj in da se nikdo ni pritožil nad tem. Ugovarjalo se nam je potem, da dober poznavalec odnosajev na Primorskem, nj. ekscelencija g. grof Coronini, ne vidi tako velike nevarnosti v tej stavki in konečno nas je visoka vlada skoro matematiški uverila, da ni verjetno iz notranjih in vnanjih razlogov, da bi se Italija poslužila te klavzule.

Poskušal bodem, da nekoliko pogloblje pregledam te ugovore. Olajšave za italijanska vina v carinskih tarifih so zares za istinito že prav stara stvar. Ta olajšava izrekla se je že v pogodbi s kraljestvom obeh Sicilij od 8. julija 1846. leta, če se ne motim.

Omeniti pa moram takoj, da ta olajšava tudi v numeričnem številnem oziru takrat ni imela one važnosti, katero bi imelo današnje znižanje. Takrat šlo je k večjemu za znižanje od 7 gold. na 2 gold. danes pa od 20 gld. na 3 gld. 20 kr. A še nekaj družega je tu vmes. Visoka zbornica! Ko smo Siciliji dovolili to olajšavo in se je Avstrija že nazivala „cesarske in kraljeve države“, — tako se čita v pogodbi — bili so povsem drugi odnosi nego pa so današnji. Avstrija, kot strogo legitimistična država, imela je visoki politični interes na kraljevini Siciliji; poleg tega pa je Avstrija dosegla tedaj velevažne ekonomične ujemne koncesije od Sicilije.

Ne samo, da se je za 10% olajšala carina za blago, ki se je prevažalo na avstrijskih ladijah, kakor tudi za ono na neapolitanskih ladijah, nego Avstrija pridobila si je s svojo olajšavo tudi največje ugodnosti, stopili smo torej v iste odnose, kakor vse države, ki so imele največje ugodnosti od Sicilije. A to ni dovolj. Onim znižanjem sledil je takoj drugi članek, ki je izrecno velel, da si brodarstvo in ribarstvo jedino za sebe pridruže vsaka država, kar smo pozneje prodali Italiji brez novcev in kar je glavni povod tožbam primorskih dežel Dalmacije in Istre, akopram se je l. 1867 reklo, da je bilo to dovoljeno le popolnoma „precario“. Dalje se pravi, da je bil uvoz italijanskih vin v Avstrijo, ko je nastala ona stavke znižane vinske carine, mnogo manj, nego li izvoz italijanskih vin v Avstrijo.

Pri tem pozablja se, gospoda moja, na jako važno stvar. Pozablja se, da do l. 1880. Istra v carinskih stvarih ni bila niti avstrijska dežela. Bili smo carinsko izključeni. Tudi Dalmacija imela je oddeljeno, njej koristno carinsko področje.

Jeli so to uvažili avstrijski statistični podatci in je li so podatci istiniti, o tem dvomim. V odsekovem poročilu pravi se štiri — ali petkrat, da se ne sme preveč zanašati na statistične podatke, ki so na razpolaganje.

Imeli smo oddeljeno carinsko področje in nismo plačevali carine na kolonijalno robo, imeli smo različna in mej tem najpotrebnejša živila mnogo ceneje nego danes. Že jedino s tega razloga morala bi bila odpasti ona stavka. (Popolnoma pravo, na desni.)

Kar se tiče statističnih dodatkov, moram konstatovati, da se ne slaga niti ono gradivo, ki nam ga je podalo odsekovo poročilo z onim, ki ga je predložila visoka vlada. Meni je to povsem jasno, kajti čul sem pred nekaterimi leti od praktičnega starega gozdarja, da je količino lova v svojem malem gozdnem okrožju moral za statistično gradivo izkazati s pol srnjaka. (Veselo.) Obseg bil je namreč samo tako velik, da se je matematično računeno, vsako leto moglo ustreliti samo pol srnjaka. Nu, da se more ustreliti malega ali velicega srnjaka, to sem že čul, a pol srnjaka ne more se streljati.

Mogoče, da se je zadnja leta izvozila večja količina avstrijskih vin v Italijo; to tudi verujem. Ali upraša se, kakšna vina so se izvažala, gotovo ne dalmatinska vina, katera mogo danes konkurirati z italijanskimi vini, vsaj do gotove stopnje, bila so to z alkoholom močno pomešana in bržkone bela vina, ki so se v večjih količinah izvažala, kakor črna primorska prirejena rezka vina.

Da se je pridržala ona klavzula, je za vino-rejo v Dalmaciji in v Istri in za vinsko trgovino sploh velika nevarnost in za to navedli so gospodje predgovorniki dovolj dokazov.

(Konec prib.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 26. januarja.

Državni zbor.

Včeraj začela se je debata o zakonskem načrtu glede reforme juridičnih studij. Veliki klubi izrekli so se za vladno predlogo, tako da bode gotovo vzprejeta. Posl. dr. Kathrein izdelal je referat zaradi draginskih doklad državnim uradnikom. — V obrtnem odseku posloval se je poslanec Bilinski od članov, ker se bode vsled imenovanja za načelnika uprave državnih železnic odpovedal poslanstvu. — V kratkem došle bodo državnemu zboru vladne predloge glede gradnje Dunajskih lokalno-prometnih naprav. Gospodarska zbornica začela je obravnavati trgovinske pogodbe in ker ni misliti, da bi jih ne vsprejela, uveljavile se bodo brez nobene dvojbe dne 1. februarja tudi zakonsko predlogo o odškodovanju nedolžnih obsojencev vsprejela bode gospodarska zbornica še te dni.

Česke razmere.

Na Češkem unel se je znova silni boj zaradi takozvane „sprave“ in v zvezi temu, da so si Mladoin Staročehi še vedno takisto nasprotni, kakor iz začetka beležimo z veseljem, da sta se ti dve stranki prav zdatno približali in sicer baš vsled punktacij, katere so ju razdražile. Glasilo staročesko „Politik“ piše uprav strastno proti punktacijam in novi sestavi sodnih okrajev, pri kateri delitvi starodavne kronovine bi radi Nemci siloma uničili češke manjšine, ter rešili nemške manjšine. — Nemci so vsled te taktike Staročehov jako razburjeni in bojé se, da češki deželni zbor tudi v letošnjem zasedanju ne bode rešil ničesar takega, kar bi se smelo pristevati važnejšim določbam sprave.

Dr. Plener,

pripoznaui samodržec nemško liberalne stranke, brepeni že dolgo vrsto let, da bi dobil kak ministerski portfelj. Nekaj časa sem, zlasti odkar je postala zveza mej vlado in Plenerjevo stranko bolj intimna, javlja se vse gosteje vest, da bode poklican Plener na kako odlično mesto. Govorilo se je, da bode dr. Plener imenovan za veleposlanika v Berlinu, a ker se to poročilo ni obistnilo, poroča sedaj „Prze-glad Polaki“, da bode Plener odložil svoj državnozbornski mandat — seveda ne takej, nego stoprav za nekaj časa. Plener dobil bode visoko državno službo, ki pa z dnevno politiko ni v nikaki zvezi, in to bode zanj nekaj purgatorij, kder se bode očistil svojih nemško-liberalnih grehov ter se pripravil za drugo znamenitejšo mesto.

Vnanje države.

Srbski liberalci.

Dolgoletni vodja srbskih liberalcev, sedanji regent Ivan Ristić, zameril se je svoji stranki tako zelo, da je začela očitno proti njemu ruvati. Liberalci interpelovali so sedaj ministerskega predsednika glede iztiranja kraljice Natalije, očitajoč vladi, da je bilo iztiranje proti veljavnim zakonom in proti ustavi. To interpelacijo podpisalo je 12 liberalcev, dočim se drugi liberalci z ozirom na Ristića niso hoteli podpisati. Glavni namen te interpelacije je pač ta, da bi kmetski volilci, obožavajoči kraljico Natalijo, ne zarezali nje iztiranja na rovaš svojih poslancev. Je-li bode liberalci na ta način tudi dosegli svoj namen, o tem so nazori kaj različni.

Katoliški škofje in Francija.

Nekateri nadškofje francoski priobčili so te dni posebno izjavo gledé klerikalne svoje politike in radikali francoski se že pripravljajo uporabiti jo v svoje namene. Poslanec Hubbard, tisti, ki je pred kratkim interpeloval vlado zbok ravnanja in agitovanja nekaterih cerkvenih dostojanstvenikov, obiskal je ministerskega predsednika Freycineta in ministra bogočastja Fallièresa, naglašal, da namerjajo škofje francoski, kakor svedoči zgoraj omenjena izjava, nadaljevati boj proti republiki ter izrekel nado, da bode vlada pritrdila posvetovanju o zakonu glede družtev, katerega zakona odprava se zmatra sploh kot začetek odpravi konkordata. Stvar pride v prihodnjem zasedanju ministerskega sveta v razpravo.

Maroko.

Nevarne homatije v Maroku in Španski neprijazno ravnanje Francozov je povod, da se je začela Španska pogajati z Anglijo glede vkupnega postopanja v tej zadevi. Španska zahteva, da bodi njej poverjeno urediti razmere v Maroku in kot ugodno znamenje za to namero zmatra se v političkih krogih to, da je angleški diplomat Drummond-Wolff imenovan angleškim veleposlanikom v Madridu. Upor Kabilov v okolici Tangera je že skoro popolnoma končan, kajti sultan marokanski odstavil je krvoločnega guvernerja in imenoval Haid Mešnar pašo, mej narodom jako obljubljenega moža, za ono mesto. Kombinovana mornarica evropska ostala bode pa še nekaj časa zasidrana pred Tangerom.

Dopisi.

Iz Maribora 23. januarja [Izv. dop.] Mi Slovenci imamo razmerno mnogo časopisov, zato se čuje pogostoma: glede na „quantum“ bili bi zadovoljni, glede na „quale“ pa ne moremo biti. Časnik ima le tedaj pravo vrednost, ako je neodvisen, ako urednik ne hodi po „imprimatur“ k tej ali oni višji osebi, nego če pove resnico brezozirno in odločno, razkrivaječ javne rane in napake ne glede na to, je-li se prikupi komu ali zameri.

Pravo glasilo javno, — vox populi, — graja torej brez ozira, je-li dotični c. kr. uradnik ali pa cerkveni dostojanstvenik, je-li nosi zlat ovrtnik, ali pa mitro na glavi, je-li sedi doma, ali hodi sedet na Dunaj. Vodení članki ugajajo le kakemu flegmatičnemu filistru, saj hoče celo priprosto kmet krepke hrane, odločne besede.

Ko bi vsi naši časniki bili neodvisni in odločni, obrnilo bi se že davno marsikaj na bolje: Marsikateri c. kr. narodnjak bi postal odkrit rodoljub, izginil bi tisti pogubni indiferentizem, ki prouzročuje ono nevarno narodno otrplost, ztok katere lezemo po polževo naprej.

Trideset let že moledujemo za slovensko uradovanje pri cesarskih in cerkvenih uradih, trideset let terjamo jednakega uradovanja od notarjev in odvetnikov, toda do malega je vse pri starem. Tu naglašamo posebno uradovanje pri ordinarijatih. Mi zares ne vemo nobenega pametnega razloga, čemu ne uradujejo cerkvene naše oblasti slovenski. Naj nam raztolmači to gospoda v svojem dnevniku ali v zloglasnem mesečniku, naj vendar pokažeta ta dva lista, da sta narodna. Aut — aut. Dosedaj sta z neko doslednostjo zamolčala vse germanizatorske nakane Graškega in Celovškega škofa. Ali dovolj je danes teh žalostnih ekspektoracij, ogledajmo si veselejši prizor.

Nedavno je „Slov. Narod“ ožigosal tukajšnje bogoslovce, oziroma ravnateljstvo. Dopisnik pisal je čisto resnico, narekovala mu je beseda sama ljubezen do naroda in domovine — brez strasti in mržnje. Bolelo nas je, kakor mora boleti slednjega odkritega rodoljuba, da so pristopili bogoslovci k nemškemu društvu. Slava Bogu, popravili so to, s čimur so se pregrešili, stopili so v kolo pokroviteljev družbe sv. Cirila in Metoda.

Silno nas je razveselila ta vest, ki je zares vredna, da se zabeleži z zlatimi pismenkami v zgodovino našo. S tem činom so bogoslovci oprali madež, s katerim so oskrunili sveto rodoljubje in osramotili domovino in narodno duhovništvo. Vrhu tega pa nas to navdaja s sladko nado, da bodo ti mladeniči značajni duhovniki, katerim bode ljubša čitalnica, kakor kazina, ki bodo rajše uradovali slovenski, nego nemški in kine bodo besneli zoper rodne svoje brate, zoper lastno mater, kakor delajo nekateri po Kranjskem in v Gorici. Preverjeni smo, da se ne bodo ravnali ti gospodje po znanem receptu: „Ich bin kein windischer, ich bin kein deutscher, ich bin ein katholischer — Priester“. Kajti gorje narodu našemu, ako bi se duhovščina udala takšni mlačnosti, to bi bilo izdajstvo in začetek narodnega pogina, česar pričakujejo tako nestrpno neprijatelji naši. Toda dokler bodemo imeli takšne bogoslovce, se nam ni treba tega bati. Zatorej hej Slovenci, božja pomoč!

Domače stvari.

† Ivan Železnikar.

Zopet vzela nam je neizprosna smrtna kosa iz naše srede bojovnika, neustrašenega in neomahljivega do poslednjega dihaja. Po dolgi mučni bolezni umrl je danes zjutraj ob polu deseti uri urednik našemu listu g. Ivan Železnikar. Ostavil nas je mož, ki ga bodemo težko pogrešali v naših vrstah, kajti odlikovala ga je izredna odločnost in žilavost, kakeršnih lastnosti je tako silno potreba baš slovenskemu časnikarju pri težavnih naših domačih razmerah. Porodil se je pokojnik dne 28. decembra l. 1839. v Stiški vasi na Gorenjskem. Gimnazijalne študije dovršil je v Ljubljani l. 1858,

potem šel je l. 1860., na Dunaj kjer je tri leta poslušal pravoslovje. L. 1863. vrnil se je v domovino in ustopil kot notarski kandidat pri notarju g. Radeju v Slovenski Bistrici. L. 1881. po Jurčičevi smrti prevzel je uredništvo „Slovenskega Naroda“, kateremu je bil na čelu do svoje bolezni. Bolehal je že lansko zimo, a nikdo ne bi bil mislil, da ima kal smrtne bolezni v sebi. Preteklo poletje podal se je na daljni odpust, da bi si okrepčal zdravje, a prepozno je bilo. Septembra meseca prisilila ga je bolezen, da je moral ostati doma. Delal je pa še vedno za list do zadnjega časa in še v poslednji številki lanskega leta napisal je s tresočo se roko, sam skoraj na smrtni postelji, zadnji svoj spis: „Mrtveci 1891. leta!“ V prihodnjih številkah priobčili bodemo obširni životopis pokojnika. Nepozabnemu prijatelju in tovarišu bodi blag spomin!

— (Slovenskim gg. pevcem.) Da skazemo zadnjo čast pokojnemu uredniku „Slov. Naroda“, g. Iv. Železnikarju, vabimo uljudno vse čt. gg. pevce k skupni pevski vaji jutri, sredo zvečer, ob 8. uri v prostore „Glasbene Matice“.

Več prijateljev.

— (Osobne vesti.) G. deželni predsednik baron Winkler vrnil se je včeraj zvečer z Dunaja.

— (Društvo tiskarjev, kamnopiccev in kamnotiskarjev na Kranjskem) imelo je v soboto dne 23. januarja ob 8. uri zvečer v društveni sobi v Knežjem dvorcu svoj redni celoletni občni zbor, pri katerem so bili izvoljeni v odbor sledeči gospodje: Fr. Hribar ml., predsednik; Fr. Marout, podpredsednik; V. Arselin, blagajnik podpornega odseka; J. Pance, blagajnik izobraževalnega odseka; A. Höfler in J. Spindler, zapisnikarja; J. Pavliček in E. Matthes, knjižničarja. Za revizorje so bili izvoljeni gospodje: Fr. Ban, O. Tutta in A. Zwatz, poslednji bil je izvoljen tudi upraviteljem blagajnice za potujoče društvenike.

— (Včerajšnji veliki letni semenj) bil je, dasi vreme za potovanje iz daljnjih krajev ni bilo ugodno, vendar mnogoštevilno obiskan. Došlo je mnogo kmetovalcev z vseh strani dežele, posebno pa iz okolice Ljubljanske. Tujih kupcev iz raznih krajev sosednih dežel, posebno iz Laške in Koroške, je bilo mnogo navzočnih. Tržili so pridno, posebno živahna je bila kupčija za posušene kože in so bile tudi cene dobre. Živine prignalo se je veliko število, dasi za tristo glav menj nego lansko leto ob tem glavnem semnju. Prignalo se je 1094 konj in volov, 259 krav in 43 telet, skupaj tedaj 1396 glav. Kupčija je bila splošno dobra pri goveji živini in pri konjih, že z ozirom na to, ker je bilo živine primeroma malo, kupcev pa mnogo, posebno iz Vipave in z Laškega.

— (Nove smodke.) Ker se je vsled podražjenja smodk pokazalo, da se je prodaja nekaterih vrst izdatno zmanjšala, hoče tobačna režija izdati novo vrsto „kuba po 5 kr.“ ter tako povzdigniti prodajo je poprej priljubljene vrste smodk. Nove „kuba“ bodo v obliki podobne britanikam in se je že pričelo z njih izdelavanjem.

— (Občina Podgora) v velikolaškem sodnem okraju je v občinski seji dne 15. januarja gospoda Danijela Šufajca, c. kr. okrajnega sodnika, za njegove zasluge jednoglasno izvolila za svojega častnega občana.

— (Iz Zagorja) se nam piše: Po 23. dnevnem štrajku so se morali premogarji, ker je večini pošel živež in od društva v Gradcu, na katero so veliko zaupali, ni prišlo podpore vendar le udati ter začeli danes delati. Nasledki tega štrajka so jako žalostni. Prvič niso delavci 3 tedne nič zaslužili, drugič je družba ustavila cinkarno v kateri so delavci pri 12 urnem delu zaslužili od 45—60 gld. na mesec, tretjič jih je nekaj večinoma oženjenih, iztiranih iz Litijskega okraja in četrtič niso s tem štrajkom čisto nič dosegli, kar bi se pa bilo zgodilo, vsaj kar se plače oziroma mezde tiče, ko bi bili šli delat in gg. okraj. glavarja, rudarskega nadkomisarja in vodjo za to prosili. A oni niso hoteli verovati tistim, ki so jim to storiti svetovali, ampak so se le krepko držali tega, kar jim je „ferajnar“ rekel. Dal Bog, da bi jim bila to šola, kako daleč se pride s svojeglavnostjo in ako se posluša ljudi, katerim so bolj mar anarhistične stvari nego zboljšanje delavskega gmotnega stanja.

— (Novo bralno društvo) na Goriškem se je osnovalo pod imenom „Sivi Čaven“ za občine Kamnje, Dobravlje in Vrtovin. Pravila so se že odposlala v potrjenje.

Društvene veselice.

— (Slavnost v spomin dr. Janezu Bleiweisu.) katero priredi v 8. dan februarja 1892 akademično društvo „Slovenija“ na Dunaji, obsega: I. Koncert s prijaznim sodelovanjem gosp. opernega pevcu Jos. Tertniku, mešanega zbora sl. „Slovenskega pevskega društva“ pod vodstvom pevovodje g. A. A. Buchta in tamburaškega zbora sl. hrvatskega akad. društva „Zvonimira“. Zbore vodi častni pevovodja g. Jan Jirik, klavir Czapka. Vspored: 1. Pozdrav in nagovor predsednikov. 2. F. Grbič: „Slovenski brod“. Moški zbor. 3. a) Mehül: Arija iz opere „Josip“. b) F. Bohm: „Tvoje oči“, pesen — poje operni pevec gosp. J. Tertnik. 4. A. Nedvčed: „Nazaj v planinski raj“. Mešani zbor slovenskega pevskega društva pod vodstvom gosp. pevovodje A. A. Buchta. 5. P. H. Sattner: „Za dom med bojni grom“. Moški zbor. 6. a) Basiljevac: „Koračnica hrvatske“. b) J. Miletič: „Povračanac“. Udara sl. tamburaški zbor sl. hrvatskega akad. društva „Zvonimira“. II. Ples, pri katerem svira godba F. Fahrbachova. Reditelj plesni učitelj g. Ružička. Lokal: Hôtel Goldenes Kreuz VI, Mariahilferstrasse 95. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Prostovoljni doneski v korist „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“ in v društvene namene se hvaležno vsprejemajo.

— (Čitalnica v Šmariji pri Jelšah) priredi prvo „Besedo“ 2. februarja 1892 v gostilni g. Drag. Jagodiča. Sodeluje Šmarijska godba. Začetek ob 7. uri zvečer. Ustopnina za ude 50 kr., za neude 1 gld., dame proste. Vspored: A. Koncert. 1. H. Volarič: „Trobajnica“, moški zbor. 2. Pozdrav predsednika. 3. P. Hug Sattner: „Po zimi iz šole“, mešani zbor. 4. G. Eisenhut: „Ti“, mešani zbor. 5. „Venec slovenskih narodnih pesmi“, svirajo čitalniški godbeniki. 6. Ant. Hajdrih: „Sirota“, moški zbor z alt-solo. 7. Wagner: „Lohengrin“, svirajo čitalniški godbeniki. 8. Dr. G. Ipavec: „Pozdrav“, mešani zbor. 9. H. Volarič: „Za dom!“, moški zbor. B. Ples in prosta zabava.

— (Delavci suknarske tovarne v Škofji Loki) prirede plesni venček v torek, dne 2. februarja 1892 v prostorih „pri Kroni“. Plesno godbo preskrbi godba c. in kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. Ustopnina 50 kr. Začetek ob 7. uri.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 25. januarja. Bivši cesarski namestnik češki, baron Kraus, zbolel na hripi.

Dunaj 25. januarja. Srbija je baje dovolila iztiranje Rizova, proti temu, da mu Avstrija dovoli prosto pot preko svojega ozemlja.

Budimpešta 25. januarja. V mnogih volilnih okrajih zahteva se že zdaj vojaška pomoč, ker se boje na dan volitve veličih izgredov.

Lisbona 25. januarja. „Diario populas“ pravi, da so predlogi vlade glede znižanja uradniških plač, ustavljenja javnih del in povišanja užitnine neizvedljivi. To bi vedlo do revolucije. Časopisi svetujejo vladi, naj proda nekatera kolonijalna posestva.

Berolin 26. januarja. Kakor poroča „Norddeutsche Ztg.“ bode veliki knez Aleksij, vračujoč se iz Londona v Peterburg, se ustavil dne 27. t. m. v Berlinu in posetil cesarja Viljema.

Monakovo 26. januarja. Soproga bavorskega vojvode Maksa umrla po noči ob 3³/₄ uri.

Razne vesti.

* (Potres v Rimu in okolici.) V Civita Laveina bil je včeraj proti polnoči hud potres. Neki stari stolp se je podrli in pokopal pod razvalinami dve osebi, kateri so še živi izlekli. Mnogo hiš je razpokanih. Prebivalstvo pobegnilo v šotore na prostem. V Cataniji čutili potres proti jedni uri zjutraj. Tudi v Genzau in Velletrini bili so hudi potresi, več hiš se je zrušilo. Tudi v mestu napravil je potres velik strah. V Teatro Argentina nastala je velika zmešnjava, več žensk je omedlelo. V Kapitolu morala se je, ker so se lestenci začeli močno gibati, seja mestnega odbora pretrgati za deset minut.

* (Stoletnica mesta Odese.) Dne 10. t. m. preteklo je sto let, odkar je sklenila ruska carica Katarina II. mir s Turki v Jašu. Vojno je bila začela v zvezi s cesarjem-Jozefom II. in slavni general Laudon je bil vzel trdnjavo Biliograd z naskokom, o čemer tako lepo poje slovenska narodna pesen. Jozefovega naslednika cesarja Leopolda II. je prisilila Prusija, da je sklenil mir s Turki v Svoštivi (koncem l. 1791) in potem je tudi Katarina sklenila gori omenjeni Jaški mir. V tem miru je dobila Rusija vso zemljo mej Bugom in Dnjestrom s trdnjavo Očakov vred. Tako se je Rusija učvrstila na severni strani Črnega morja in mesto turške trdnjave Hadžibej vzrastla je Odesa, ki je sedaj drugo trgovinsko mesto na Ruskem.

Geneno domače zdravilo. Za uraynavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobroznane, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praska“, ki se dobi za nizko ceno in kateri upliva najbolj trajno na vse težkote prebavljenja. Originalna škatljica 1 gld. a. v. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. Manj od dveh škatljic se ne pošilja. 1 (42-2)

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji
za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta
2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Loterijske srečke 23. januarja.

V Trstu: 47, 34, 85, 82, 48.
V Linci: 88, 68, 10, 84, 63.

Tuji:

25. januarja.

Pri **Malléi**: Beran, Čuček iz Pulja. — Kropf, Wolsegger, Hönigman iz Kočevja. — Robitschek, Schulz, Oresnik z Dunaja. — Hirsch, Herzog iz Zagreba. — Grando iz Kranja. — Modic iz Nove vasi. — Eichinger iz Brna. — Kurath iz Celovca.

Pri **Stenn**: Galitzenstein, Weiss, Böhringer, Geiringer z Dunaja. — Haußer, Fitz iz Trsta. — Schulhof, Leder iz Grada. — Wutscher iz St. Jerneja. — Eisenstätter iz Zagreba. — Gerec iz Pišec. — Gassner iz Stuttgarta. — Schmeller iz Hrvatskega. — Bučar iz Kamnika.

Pri **južnem kolodvoru**: Kohlbesen iz Mokronoga. — Löwe z Dunaja. — Kosel, Konenčič iz Pasina. — Dolenc iz Vipave.

Pri **bavarskem dvoru**: Schöber iz Selc. — Spančič iz Mokronoga. — Schuster iz Tirolskega. — Čofe iz Most. — Koschel iz Ratec.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
25. jan.	7. jutraj	740.2 mm.	-4.4° C	sl. svz.	jasno	5.0 mm.
	2. popol.	738.4 mm.	0.8° C	sl. svz.	jasno	
	9. zvečer	737.0 mm.	-4.6° C	sl. svz.	d. jas.	snega.

Srednja temperatura -2.7, za 0.9° pod normalom.

Dunajska borza

dné 26. januarja t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 94.40	— gld. 95.20
Srebrna renta	93.90	— 94.55
Zlata renta	111.10	— 111.35
5% marcna renta	103.15	— 103.20
Akcije narodne banke	1058.—	— 1043.—
Kreditne akcije	300.—	— 307.—
London	118.15	— 118.05
Srebro	—	—
Napol.	9.39	— 9.38
C. kr. cekini	5.59	— 5.59
Nemške marke	57.97 1/2	— 57.92 1/2

Zahvala.

Vsem znancem in prijateljem in gospódi Vipavski, ki je ob času smrti nepozabnega nam očeta, gospoda

Josipa Kostanjevca

Izrazila nam sočutje svoje z obilno udeležbo pri sprevedu predragega umrlega, osobito sl. Vipavski čitalnici in Vipavskemu pevskemu zboru, izraža s tem svojo najtoplejšo zahvalo.

(105) **žalujoča obitelj.**

Vipava, dne 25. januarja 1892.

Učenec

ki je dovršil najmanj IV. razred, priden, močan, 14—15 let star, vsprejme se v **prodajalnice s specerijskim blagom**. Kje? pové upravništvo „Slov. Naroda“. (94—2)

Trgovsk pomočnik

19 let star, vešč slovenskega in nemškega jezika, z dobriimi spričevali, **šče službe**. — Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati g. M. Arko-tu, nadučitelju v Hrenovcih pri Postojni. (103—1)

!!! Cenene pernice !!!

napolnjene z novim gosjim perjem. Dokler je kaj v zalogi, prodajam **popolnoma novo, s roko skubljeno, sivo gosje perje** samo po 60 kr., boljše vrste samo po 70 kr. funt. Zaboji za poskušnjo po 10 funtov pošilja po poštnem povzetju **J. Krasa**, trgovina z gosjim perjem v Pragi, Fleischmarktasse 2. Zamena dovoljena. (104)

Malinov sirup.

Kuhan s saporom iz dišečih gor-skih malin, napravljen natančno po avstrijskem pripravljanju zdravil, ima najlepši duh in naravno lepo barvo. Steklenica z 1 kg. sirupa 65 kr., iztehtan od 5 kg. višje a kg. 55 kr. Mala steklenica 35 kr. **Piccolijeva lekarna „Pri angelju“** v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vnauja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (59—2)

VIZITNICE

priporoča

„Narodna Tiskarna“
po nizkej ceni.

Pozor, gostilničarji!

Oddelek domače godbe na lok, katera ima potrebno dovoljenje od deželne vlade in mestnega magistrata, se priporoča gg. gostilničarjem.

Franjo Vrtnik,

(102—1)

Mestni trg št. 9.

Lepo meblovana soba

v študentskih ulicah, z razgledom na **Valvazorjev trg**, daje se **takoj v najem**. — Več v študentskih ulicah št. 2, II. nadstropje, ali pa pri upravništvu „Slovenskega Naroda“. (16—4)

Janez Jax, Ljubljana.

Tovarniška zaloga (987-1)

šivalnih strojev.

Ceniki, kdor jih želi, pošiljajo se frankovano in brezplačno.

Otvoritev gostilnice.

Vsem nekdanjim p. n. častitim obiskovalcem moje

gostilnice na Žabjaku

(„Pri zlatem sodčku“)

se tem potom najtopleje zahvaljujem za mnogo-brojni obisk ter ob jednem naznanjam, da bodem svojo gostilnico zopet odprl

jutri v sredo dne 27. januarja t. l.

Točil bodem pristna **dolenjska, hrvaška in istrijska vina**, a skrbel vedno za dobro kuhinjo in točno postrežbo.

Priporočam se p. n. častitemu občinstvu za mnogobrojni obisk.

Z vsem spoštovanjem

Jakob Milavec

(106)

gostilničar in posestnik.

Oblastveno dovoljeni

zavod za prilepljenje razglasov
in pisarna

za posredovanje pri zasebnih opravilih.

Podpisanec naznanja, da mu je vis. c. kr. deželna vlada za Kranjsko v Ljubljani z odlokom z dné 4. januarja 1892. l. št. 15338 podelila

privoljenje za napravo in oskrbovanje
zavoda za prilepljenje razglasov

in

pisarne za posredovanje pri zasebnih opravilih

s pravicami, dajati razjasnila

o nakupu in prodaji hišne oprave in glasovir-jev, o vnajemodalstvu stanovanj, kupčij in prodajalnic, posredovati o nakupih in prodajah, pri najemih in zakupih kmetijskih posestev, mestnih hiš, graščin in selskih dvorcev (vil)

in prosi veleslavne oblastnije, zavode, podvzetja in častito občinstvo posluževati se v vseh, bodisi prilepljenja uradnih ali zasebnih razglasov po ulicah mesta ali zasebno poslovnega posredovanja tikajočih zadevah mojega zavoda.

Z zagotovilom, da se hočem potruditi vsa mi dana naročila natančno in točno izvršiti, podpišem

z odličnim spoštovanjem

Vekoslav Kališ

(68—3)

Prešernov trg št. 3.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš ljubljani soprog oziroma oče, gospod

Ivan Železnikar

urednik „Slovenskega Naroda“

po dolgi in mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, danes ob polu 10. uri jutraj v 53. letu dōbe svoje mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika bode v četrtek, dné 28. januarja ob 4. uri popoldne v deželni bolnici na Dunajski cesti blagoslovljeno in potem k sv. Krištofu prevedeno.

Svete maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dné 26. januarja 1892.

Ana Železnikar roj. Vogel, soproga. — **Ivan, Julijan, Milan, Konstantin** in **Ana**, otroci.

Št. 23.096.

Razglas.

(77—2)

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane naznanja, da je občinski svet v seji z dné 1. decembra letos sklenil:

a) za vsakega psa, katerega ujame kožederec **tekem meseca marca** v mestnem okrožji z neveljavno marko ali brez marke, pa ga izpusti vsled dovoljenja magistratovega tekem 48 ur, plača lastnik psa kožederu odkupnino jednega (1) gld.;

b) za vsakega psa, katerega ujame kožederec v dōbi **od 1. aprila do konca decembra** v mestnem okrožji z neveljavno marko ali brez marke, pa ga izpusti vsled dovoljenja magistratovega tekem 48 ur, plača lastnik psa kožederu odkupnino dveh (2) gld.

Ti določili stopita na mesto § 9 pravil o poberanju pasje takse v Ljubljani z dne 3. junija 1881, št. 8803.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 28. decembra 1891.